

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2013 11 28
COM(2013) 813 final

2013/0402 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių)
apsaugos nuo neteisėto gavimo, naudojimo ir atskleidimo**

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2013) 471 final}

{SWD(2013) 472 final}

{SWD(2013) 493 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Europa yra įsitvirtinusi mokslo ir inovacijų srityje ir gali tapti pasauline lydere. Mokslo kokybė nėra vien tyrėjų siekis, bet duoda didelės naudos ir viešajam bei privačiajam sektoriui. Vis dėlto ES įmonės apskritai nepakankamai imasi mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP), palyginti su kai kuriais didžiausiais prekybos partneriais, visų pirma JAV ir Japonija. Verslui nepakankamai investuojant į MTTP sukuriamas mažiau naujų produktų, procesų, paslaugų ir praktinės patirties.

Todėl pageidautina pagerinti novatoriškos verslo veiklos sąlygas. Įgyvendindama platesnio masto strategiją „Europa 2020“ Komisija ėmėsi kurti Inovacijų sąjungą: remti investicijas į žinių bazę, mažinti brangiai kainuojantį susiskaidymą, kad Europa taptų patrauklesnė inovacijoms. Sudarant palankias sąlygas inovacijoms, visų pirma turėtų būti skatinamos didesnės privatačiojo sektoriaus investicijos į MTTP – tai pasiekama universitetams ir pramonės atstovams plačiau bendradarbiaujant mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje, be kita ko, tarpvalstybiniu mastu, vykdant atvirą novatorišką veiklą ir sudarant sąlygas geriau vertinti intelektinę nuosavybę, kad į mokslinius tyrimus orientuoti novatoriški ekonominės veiklos vykdytojai turėtų daugiau galimybių gauti rizikos kapitalo ir finansavimo. Pasiiekti tokius tikslus vien nacionaliniu lygmeniu nepakanka – taip būtų neveiksmingai dubliuojama veikla Sąjungos mastu. Smarkiai sumažinus sandorių išlaidas skaitmeninėje ekonomikoje atsirado naujų bendradarbiavimo formų – atvirasis mokslas ir atviros

atvirosios inovacijos – kurios dažnai nulemia naujus bendrai sukurtų žinių naudojimo verslo modelius. Vis dėlto inovacijų politikos pagrindas – intelektinės nuosavybės teisės. Intelektinės nuosavybės teisės yra priemonės novatoriams ir kūrėjams užsitikrinti nuosavybės teises į savo pastangų rezultatus, jos savo pobūdžiu yra nematerialinės, taigi jomis suteikiama reikiamų paskatų investuoti į naujus sprendimus, išradimus ir praktinę patirtį. Intelektinės nuosavybės teisėmis dažniausiai apsaugomi kūrybinių ar išradimo pastangų rezultatai, tačiau jų taikymo sritis yra ribota.

Per mokslinių tyrimų ir kūrybos procesą sukaupiama ir sukuriamas daug informacijos, taip pamažu sukaupiamos didelės ekonominės vertės žinios, kurios dažnai neatitinka kriterijų, kad būtų apsaugotos intelektinės nuosavybės teisėmis, tačiau yra vienodai svarbios inovacijoms ir įmonių konkurencingumui apskritai. Norint apsaugoti tokį turtą ir pritraukti finansavimo bei investicijų, reikia, kad intelektinė nuosavybė būtų laikoma paslaptyste, todėl bendrovės, laboratorijos, universitetai, taip pat atskiri išradėjai ir kūrėjai naudoja patikimiausią nuo seno naudojamą nuosavybės teisių į vertingą informaciją užtikrinimo formą – konfidencialumą.

Moksliniai tyrimai yra grindžiami ankstesniu darbu, todėl dalijimasis žiniomis ir naujai nustatytais faktais yra svarbus tolesnių inovacijų svertas. Priklausomai nuo novatoriaus verslo modelio, kartais konfidencialumas gali būti privaloma sąlyga, kuria remiantis intelektinė nuosavybė gali būti toliau stiprinama, kad ja naudojantis būtų galima vykdyti novatorišką veiklą ir didinti konkurencingumą. Intelektinės nuosavybės teisės visada prasideda nuo paslapties. Rašytojai neatskleidžia siužeto, kurį plėtoja (būsimos autorių teisės), automobilių gamintojai neplatina pirmųjų naujo modelio eskizų (būsimas dizainas), bendrovės neatskleidžia negalutinių savo technologinių eksperimentų rezultatų (būsimas patentas), bendrovės saugo informaciją apie naujo prekės ženklu pažymėto produkto pateikimą (būsimas prekės ženklas) ir t. t.

Teisės terminijoje konfidenciali informacija, siekiant išsaugoti konkurencinį pranašumą, vadinama „komercine paslaptimi“, „neatskleista informacija“, „konfidencialia verslo

informacija“ arba „slapta praktine patirtimi“. Verslo ir akademinės bendruomenės atstovai kartais ją vadina kitaip, pavyzdžiui, „privati praktinė patirtis“ arba „privati technologija“.

Komercinės paslaptys yra vienodai svarbios siekiant apsaugoti ir netechnologines inovacijas. Paslaugų sektoriai, sudarantys maždaug 70 % ES BVP, yra labai dinamiški ir ši dinamika priklauso nuo novatoriškų žinių kūrimo. Vis dėlto paslaugų sektoriai tiek nepriklauso nuo technologinių procesų ir produktų inovacijų (apsaugotų patentais) kaip gamybos pramonė. Šioje pagrindinėje ES ekonomikos dalyje konfidencialumu naudojamas kuriant ir naudojant vadinamąsias nematerialiąsias inovacijas, kuriomis didinamas konkurencingumas ir kurios apima įvairios strateginės komercinės informacijos, neapsiribojančios vien technologinėmis žiniomis, pavyzdžiui, informacijos apie klientus ir tiekėjus, verslo procesus, verslo planus, rinkos tyrimus ir t. t., naudojimą ir taikymą.

Ekonomistai sutinka, kad bendrovės, nepriklausomai nuo jų dydžio, komercinės paslaptis vertina bent taip, kaip visą kitų formų intelektinę nuosavybę. Komercinės paslaptys ypač svarbios mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVI) bei veiklą pradedančioms naujoms verslo įmonėms, kadangi joms dažnai trūksta specialių žmogiškųjų išteklių ir finansinės galios, kad galėtų įtvirtinti, valdyti intelektinės nuosavybės teises, užtikrinti jų vykdymą ir jas apginti.

Nors komercinės paslaptys nėra apsaugotos kaip įprastos intelektinės nuosavybės teisės, jos yra pagrindinė papildoma priemonė, kuria užtikrinamos reikiamos nuosavybės teisės į intelektinį turtą – XXI a. žinių ekonomikos varomąją jėgą. Komercinės paslapties turėtojas neturi išimtinių teisių į komercinę paslaptimi apsaugotą informaciją. Tačiau siekiant skatinti ekonomiškai veiksmingą ir konkurencingą procesą, komercinės paslapties naudojimo apribojimai yra pateisinami tais atvejais, kai trečiosios šalys nesąžiningomis priemonėmis iš komercinės paslapties gavėjo prieš jo valią gauna informaciją apie atitinkamą praktinę patirtį ar kitą informaciją. Vertinimas, ar ir koku mastu tokie apribojimai yra būtini, atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, yra teisminės kontrolės objektas.

Tai reiškia, kad konkurentai gali ir turėtų būti skatinami kurti ir naudoti tuos pačius, panašius arba alternatyvius sprendimus ir taip konkuruoti inovacijų srityje, tačiau jiems neleidžiama sukčiauti, vogti ar apgaudinėti, kad gautų kitų sukurtą konfidencialią informaciją.

Žinių ir informacijos kūrimo ir valdymo reikšmė ES ekonominės veiklos rezultatams kaip niekada svarbi, tačiau padidėjo ir didėja vertingai neatskleistai praktinei patirčiai ir informacijai (komercinėms paslaptims) kylanti vagysčių, šnipinėjimo ar kito neteisėto pasisavinimo rizika (dėl globalizacijos, užsakomųjų paslaugų, ilgesnių tiekimo grandinių, platesnio IRT naudojimo ir t. t.). Be to, didėja rizika, kad pavogtos komercinės paslaptys bus naudojamos trečiosiose šalyse siekiant gaminti pažeidžiančias prekes, kurios paskui konkuruos ES su nuo neteisėto pasisavinimo nukentėjusio subjekto prekėmis. Tačiau esamos teisinės sistemos, reglamentuojančios komercinių paslapčių apsaugą nuo neteisėto gavimo, naudojimo arba atskleidimo, įvairovė ir susiskaidymas trukdo vykdyti tarpvalstybinius MTTP ir platinti novatoriškas žinias, nes mažėja Europos bendrovių gebėjimas atsilaikyti prieš nesąžiningus puolimus siekiant pasisavinti jų praktinę patirtį.

Intelektinės nuosavybės infrastruktūros optimizavimas yra svarbus Inovacijų sąjungos principas ir atsižvelgdama į jį Komisija 2011 m. gegužės mėn. priėmė išsamią intelektinei nuosavybei skirtą strategiją, kurioje įsipareigojo išnagrinėti komercinių paslapčių apsaugą¹. Šis pasiūlymas – kitas konkretus įsipareigojimo sukurti intelektinės nuosavybės teisių bendrąją rinką rezultatas.

¹ COM (2011) 287.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS REZULTATAI IR POVEIKIO VERTINIMAI

2.1. Viešos konsultacijos

Ši iniciatyva grindžiama vertinimu, kiek komercinės paslaptys svarbios inovacijoms ir bendrovių konkurencingumui pagal jų naudojimo mastą, vaidmenį ir ryšį su intelektinės nuosavybės teisėmis kuriant ir ekonominiais tikslais naudojant žinias ir nematerialųjį turtą, taip pat atitinkamos teisinės sistemos vertinimu. Šie vertinimai atlikti naudojantis dviem išorės studijomis, taip pat išsamiai konsultuojantis su suinteresuotosiomis šalimis.

Pirmoje studijoje (paskelbta 2012 m. sausio mėn.) pateiktas apsaugos nuo neteisėto komercinių paslapčių pasisavinimo skirtingose ES valstybėse narėse lyginamasis teisės vertinimas. 2013 m. gegužės mėn. paskelbtoje antroje studijoje įvertinti ekonominiai komercinių paslapčių ir apsaugos nuo neteisėto jų pasisavinimo pagrindai ir išsamiau išanalizuota teisinė komercinių paslapčių apsauga ES. Joje patvirtintas esamos apsaugos nuo neteisėto komercinių paslapčių pasisavinimo susiskaidymas ir įvairovė Sąjungoje ir laikytasi nuomonės, kad apskritai ji yra neaiški ir lemia bereikalingas išlaidas bei riziką. Studijoje pateikta nuomonė, kad veiksminga MTTP rezultatų išsaugojimo sistema yra būtina sąlyga, kad įmonės galėtų kurti ir diegti inovacijas ir kad lankstumas, kurį suteikia galimybė veiksmingai naudoti komercinės paslaptis, deramai atitinka novatoriškos veiklos vykdymo šiandienos verslo aplinkoje būdus. Prieita prie išvados, kad komercinių paslapčių teisės suderinimas ES pagerintų sąlygas įmonėms kurti, naudoti novatoriškas žinias ir jomis keistis.

Suinteresuotųjų šalių nuomonės buvo surinktos trimis etapais. Pirmą, ši klausimą 2012 m. birželio mėn. Komisijos surengtoje konferencijoje aptarė pilietinės visuomenės, pramonės, akademinės bendruomenės ir valdžios institucijų atstovai.

Antra, rengiant antrąją studiją, 2012 m. lapkričio mėn. pradėta komercinių paslapčių naudojimo, susijusios rizikos ir teisinės apsaugos apklausa. Apklausa buvo vykdoma atsižvelgiant į reprezentatyviąją ES įmonių imtį, kurios 60 % sudarė MVĮ. Vykdam apklauą iš viso gauti 537 atsakymai. Apskritai, 75 % respondentų vertinimu, komercinės paslaptys yra strategiškai svarbios jų bendrovės augimui, konkurencingumui ir novatoriškos veiklos rezultatams. Iš tyrimo paaiškėjo, kad per pastaruosius 10 metų maždaug iš kas penkto respondento bent vieną kartą Europos Sąjungoje bandyta neteisėtai pasisavinti komercinę paslaptį, o beveik du penktadaliai respondentų teigė, kad neteisėto komercinių paslapčių pasisavinimo rizika per tą patį laikotarpį padidėjo. Du trečdaliai respondentų nurodė, kad remia ES teisės akto pasiūlymo iniciatyvą.

Trečia, nuo 2012 m. gruodžio 11 d. iki 2013 m. kovo 8 d. Komisijos tarnybos vykdė atviras viešas konsultacijas, kuriose daugiausia dėmesio skirta politikos galimybėms ir jų poveikiui. Gauti 386 atsakymai, daugiausia iš atskirų piliečių (daugiausia iš vienos valstybės narės) ir įmonių. 202 respondentų nuomone, ES turėtų spręsti teisinės komercinių paslapčių apsaugos nuo neteisėto pasisavinimo klausimą. Tačiau dviejų pagrindinių respondentų grupių, piliečių ir įmonių, nuomonės išsiskyrė. Trijų ketvirtadalių atsakiusių piliečių vertinimu, komercinės paslaptys nėra labai svarbios MTTP ir esama teisinė komercinių paslapčių apsauga yra perteklinė, o 75 % nemato reikalo imtis ES veiksmų. O atsakiusios bendrovės mano, kad komercinės paslaptys yra labai svarbios MTTP ir jų konkurencingumui. Didelės daugumos nuomone, esama apsauga yra silpna, visų pirma tarpvalstybiniu lygmeniu, o skirtingų nacionalinių teisinių sistemų skirtumai turi neigiamą poveikį, pavyzdžiui, verslui kyla didesnė rizika valstybėse narėse, kuriose apsauga yra silpnesnė, mažiau skatinama vykdyti tarpvalstybinius MTTP, didesnės prevencinių informacijos apsaugos priemonių išlaidos.

2.2. Poveikio vertinimas

Poveikio vertinime parodyta, kad esama nacionalinių komercinių paslapčių apsaugos skirtumų: tik nedaugelio valstybių narių teisės aktuose komercinės paslaptys yra apibrėžtos arba yra nurodyta, kada jos turėtų būti apsaugotos; ne visais atvejais yra numatyta galimybė įpareigoti pažeidėjus nutraukti naudojimąsi komercine paslaptimi ir jo neatnaujinti; įprastos žalos apskaičiavimo taisyklės dažnai netinka neteisėto komercinės pasisavinimo atvejais ir ne visose valstybėse narėse galima taikyti alternatyvius metodus (pvz., autorinių atlyginimų, kuriuos būtų reikėję sumokėti pagal licencijos sutartį, sumą); ne visose valstybėse narėse komercinės paslapties vagystės atveju taikomos baudžiamosios teisės taisyklės. Be to, daugelis valstybių narių neturi taisyklių, kurių paskirtis – apsaugoti komercinės paslaptis per teismo procesą, todėl nuo neteisėto komercinės paslapties pasisavinimo nukentėję asmenys vengia ginti teises teisme.

Nustatytos dvi pagrindinės problemos.

- Nepakankamos paskatos imtis tarpvalstybinės novatoriškos veiklos. Kai komercinėms paslaptims kyla neteisėto pasisavinimo rizika ir teisinė apsauga yra neveiksminga, sumažėja paskatų imtis novatoriškos veiklos (be kita ko, tarpvalstybiniu mastu), kadangi: i) tikėtina inovacijų, grindžiamų komercinėmis paslaptimis, vertė yra mažesnė, o jų apsaugos išlaidos didesnės; ii) dalijantis komercinėmis paslaptimis kyla didesnė verslo rizika. Pavyzdžiui, 40 % ES bendrovių nesidalija komercinėmis paslaptimis su kitomis šalimis, nes bijo, kad bus informacija nustos būti konfidenciali: ji bus nederamai panaudota ar paskelbta be jų leidimo. Tai varžo inovacijas, visų pirma bendrus mokslinius tyrimus ir atvirąsias inovacijas, kuriuos vykdydami įvairūs verslo ir mokslinių tyrimų partneriai turi dalytis vertinga informacija.
- Kyla grėsmė komercine paslaptimi grindžiamiems konkurenciniams pranašumams (sumažėja konkurencingumas): dėl susiskaidžiusios teisinės apsaugos ES neužtikrinama palyginamos aprėpties apsauga ir teisių gynimo lygis vidaus rinkoje, todėl iškyla grėsmė komercine paslaptimi grindžiamiems konkurenciniams pranašumams, susijusiems arba nesusijusiems su inovacijomis, ir mažėja komercinės paslapties turėtojo konkurencingumas. Pavyzdžiui, apskaičiuota, kad Europos chemijos pramonėje, kuri labai priklauso nuo komercinėmis paslaptimis grindžiamų procesų inovacijų, dėl neteisėto komercinių paslapčių pasisavinimo apyvarta dažniais atvejais galėtų sumažėti net 30 %.

Iniciatyvos tikslas – užtikrinti, kad Europos įmonių ir mokslinių tyrimų įstaigų konkurencingumas, susijęs su neatskleista praktine patirtimi ir verslo informacija (komercinėmis paslaptimis), būtų tinkamai apsaugotas, ir pagerinti inovacijų kūrimo ir naudojimo bei žinių perdavimo vidaus rinkoje sąlygas / reglamentavimo sistemą. Konkrečiai ja siekiama pagerinti teisinės komercinių paslapčių apsaugos nuo neteisėto pasisavinimo veiksmingumą vidaus rinkoje.

Apsvarstytos toliau nurodytos galimos problemos sprendimo priemonės:

- *Status quo.*
- Pateikti informacijos ir padidinti informuotumą apie nacionalines priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones, kuriomis galima naudotis neteisėto komercinės paslapties pasisavinimo atveju.
- Nacionalinių civilinės teisės normų dėl neteisėto komercinių paslapčių pasisavinimo neteisėtumo suartinimas (tačiau dėl taisyklių, taikomų teisių gynimo priemonėms ir

komercinių paslapčių konfidencialumo išsaugojimui per teismo procesą turi būti sprendžiama nacionaliniu lygmeniu).

- Nacionalinėje civilinėje teisėje numatytų teisių gynimo priemonių, taikomų neteisėto komercinės paslapties pasisavinimo atveju, ir taisyklių, taikomų komercinių paslapčių konfidencialumo išsaugojimui per teismo procesą ir jam pasibaigus, suartinimas (kartu su 3 galimybe).
- Nacionalinių baudžiamosios teisės normų, įskaitant taisykles dėl mažiausių baudžiamųjų sankcijų, suartinimas (kartu su civilinės teisės normų suartinimu, 4 galimybe).

Poveikio vertinime prieita prie išvados, kad 4 galimybė būtų proporcinga ir geriausiai padėtų pasiekti nustatytus tikslus.

Kiek tai susiję su poveikiu, civilinėje teisėje numatytų teisių gynimo priemonių suartinimas leistų novatoriškoms įmonėms visoje ES veiksmingiau ginti savo teisėtą komercinę paslaptį. Be to, jeigu komercinių paslapčių turėtojai galėtų būti įsitikinę, kad konfidencialumas nebus pažeistas per teismo procesą, jie būtų labiau linkę siekti teisinės apsaugos nuo galimos žalos dėl neteisėto komercinės paslapties pasisavinimo. Didesnis teisinis tikrumas ir teisės normų suvienodinimas padėtų padidinti inovacijų, kurias bendrovės bando apsaugoti kaip komercinę paslaptį, vertę, nes būtų sumažinta neteisėto pasisavinimo rizika. Bendrovės, visų pirma MVI, ir tyrėjai galės geriau panaudoti savo novatoriškas idėjas bendradarbiaudami su geriausiais partneriais visoje ES, taigi tai turės teigiamą poveikį vidaus rinkos veikimui ir padės padidinti privačiojo sektoriaus investicijas į MTTP vidaus rinkoje. Tačiau konkurencija nebūtų ribojama, kadangi nebūtų suteikta jokių išimtinių teisių ir bet kuris konkurentas galėtų nepriklausomai įgyti žinias, apsaugotas komercine paslaptimi (be kita ko, naudodamas apgrąžos inžineriją). Panašiai nebūtų neigiamai paveiktas aukštos kvalifikacijos darbuotojų (kurie gali prieiti prie komercinių paslapčių) samdymas ir judumas vidaus rinkoje. Tai ilgainiui turėtų turėti teigiamą poveikį ES ekonomikos konkurencingumui ir augimui. Ši iniciatyva neigiamai nepaveikia pagrindinių teisių. Visų pirma iniciatyva bus remiama teisė į nuosavybę ir teisė užsiimti verslu. Kiek tai susiję su teise susipažinti su dokumentais per teismo procesą, nustatytos apsaugos priemonės, kad būtų apsaugotos teisės į gynybą. Iniciatyvoje taip pat numatytos apsaugos priemonės, kuriomis užtikrinama saviraiškos ir informacijos laisvė.

Ši iniciatyva atitinka tarptautinius įsipareigojimus (pvz., pagal Sutartį dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS sutartį)). Pagrindinių prekybos partnerių teisės aktai šiuo klausimu yra panašūs.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 114 straipsnyje numatyta, kad ES gali priimti taisykles nacionalinės teisės aktams suderinti, kai tik to reikia sklandžiam vidaus rinkos veikimui užtikrinti. Pasiūlymo tikslas – visoje vidaus rinkoje nustatyti pakankamą ir palyginamą teisių gynimo lygį neteisėto komercinių paslapčių pasisavinimo atvejais (kartu numatant pakankamas apsaugos priemones, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui). Esamomis nacionalinėmis taisyklėmis ES suteikiama nevienodo lygio komercinių paslapčių apsauga nuo neteisėto pasisavinimo ir tai kelia grėsmę sklandžiam informacijos ir praktinės patirties vidaus rinkos veikimui. Iš tiesų, kad būtų galima pasinaudoti visomis vertingos informacijos (pavyzdžiui, gamybinių procesų, naujų sudedamųjų medžiagų ir reikmenų, nepatentuočių technologijų, verslo sprendimų), kaip ekonominio turto, teikiamomis galimybėmis, turi būti įmanoma ją patikimai perduoti, kadangi skirtingi subjektai skirtinguose geografiniuose regionuose informaciją gali naudoti skirtingai; taip kūrėjai gautų pajamų ir

būtų sudarytos sąlygos veiksmingai paskirstyti išteklius. Dėl nenuoseklios teisinės sistemos taip pat mažėja paskatų imtis bet kokios su inovacijomis susijusios tarpvalstybinės veiklos, kuriai reikia naudoti informaciją, apsaugotą kaip komercinė paslaptis, pavyzdžiui, įsisteigti kitoje valstybėje narėje siekiant gaminti ar parduoti prekes ir (arba) paslaugas, grindžiamas komercine paslaptimi, tiekti prekes ir (arba) teikti paslaugas bendrovei kitoje valstybėje narėje arba pavesti gamybą užsakomąsias paslaugas teikiančiai bendrovei valstybėje narėje. Tokiais atvejais, jeigu komercinė paslaptis neteisėtai pasisavinama kitoje valstybėje, kurioje apsaugos lygis yra mažesnis, pažeidžiančios prekės gali išplisti visoje rinkoje. Taigi dėl esamų nacionalinių taisyklių tarpvalstybiniai tinklų MTTP ir inovacijos tampa mažiau patrauklūs ir juos vykdyti yra sunkiau. Dėl jų taip pat padidėja verslo rizika valstybėse narėse, kuriose apsaugos lygis yra mažesnis, ir tai neigiamai paveikia visą ES ekonomiką, nes, viena vertus, mažėja paskatos vykdyti tarpvalstybinę prekybą, o kita vertus, vadinamosios „pažeidžiančios prekės“, kurių kilmės šalis yra tos valstybės narės (arba kurios yra per jas importuojamos) gali išplisti visoje vidaus rinkoje. Pasiūlymas turėtų palengvinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą vykdant MTTP: užtikrinus aiškia, patikimą ir vienodo lygio komercinių paslapčių apsaugą nuo neteisėto pasisavinimo, yra lengviau dalytis konfidencialia verslo informacija bei praktine patirtimi ir ją perduoti tarpvalstybiniu mastu, nes sumažėja numanoma rizika ir sandorių išlaidos, susijusios su atsižvelgimu į skirtingų valstybių teisės aktus. Dėl pasiūlymo taip pat turėtų sumažėti nesąžininga kitų veiklos rezultatais besinaudojančių subjektų keliamą konkurenciją tarpvalstybinėje rinkoje, todėl būtų labiau skatinama tarpvalstybinė prekyba.

Kalbant apie subsidiarumą, poveikio vertinime nustatytas problemas nulemia esamos reglamentavimo sistemos įvairovė ir nenuoseklumas, nes neužtikrinamos vienodos sąlygos ES bendrovėms ir tai turi neigiamų padarinių jų konkurencingumui ir visai ES ekonomikai. Sprendžiant šias problemas labai svarbu užtikrinti didesnę valstybėse narėse taikomų teisių gynimo priemonių nuoseklumą. Vis dėlto tokio nuoseklumo vien tik valstybių narių lygmens veiksmais negalima užtikrinti: šios srities patirtis patvirtina, kad net kai valstybių narių veiksmai tam tikru mastu yra derinami, pvz., TRIPS sutartimi, nacionalinės taisyklės nėra pakankamai suvienodinamos iš esmės. Todėl reikiamą siūlomo veiksmo mastą ir poveikį galima užtikrinti ES lygmeniu.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Europos Sąjungos biudžetui. Visi šiame dokumente pasiūlyti veiksmai, kurių imsis Komisija, nuosekliai dera su naująja 2014–2020 m. daugiamete finansine programa.

5. PASIŪLYMO PAAIŠKINIMAS

5.1. Bendrosios nuostatos

I skyriuje apibrėžtas dalykas (1 straipsnis): direktyvos taikymo sritis yra neteisėtas komercinių paslapčių gavimas, atskleidimas ir naudojimas, tai pat priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės, kuriomis turėtų būti galima naudotis civilinėje teisėje numatyto teisių gynimo tikslais.

Be to, I skyriaus 2 straipsnyje apibrėžiamos pagrindinės sąvokos. Komercinės paslapties apibrėžtis apima tris elementus: i) informacija turi būti konfidenciali; ii) dėl savo konfidencialumo ji turėtų turėti komercinę vertę; ir iii) komercinės paslapties turėtojas protingomis pastangomis turėtų siekti išlaikyti jos konfidencialumą. Ši apibrėžtis atitinka TRIPS sutartyje pateikta neatskleistos informacijos (komercinės paslapties) apibrėžtį.

I komercinės paslapties turėtojo apibrėžtį kaip pagrindinis elementas įtraukta, taip pat atsižvelgiant į TRIPS sutartį, komercinės paslapties kontrolės teisėtumo samprata. Todėl užtikrinama, kad komercinę paslaptį galėtų ginti ne tik pirminis komercinės paslapties turėtojas, bet ir licencijų turėtojai.

Pažeidžiančių prekių apibrėžtis apima proporcingumo vertinimą. Prekės, kurias kuriant, gaminant arba parduodant vykdomi neteisėti veiksmai ir kurioms labai naudinga konkreti komercinė paslaptis, turi būti laikomos pažeidžiančiomis prekėmis. Šis principas turėtų būti taikomas vertinant visas priemones, tiesiogiai paveikiančias pažeidėjo pagamintas arba rinkai pateiktas prekes.

II skyriuje nustatytos aplinkybės, kuriomis komercinės paslapties gavimas, naudojimas ir atskleidimas yra neteisėtas (3 straipsnis); taip komercinės paslapties turėtoju suteikiama teisė siekti, kad būtų taikomos direktyvoje numatytos priemonės ir teisių gynimo priemonės. Pagrindinis elementas, dėl kurio šie veiksmai yra neteisėti, yra komercinės paslapties turėtojo sutikimo nebuvimas. 3 straipsnyje taip pat nustatoma, kad trečiosios šalies, kuri tiesiogiai nedalyvavo iš pradžių neteisėtai gaunant, naudojant arba atskleidžiant komercinę paslaptį, naudojimas komercine paslaptimi taip pat yra neteisėtas, jeigu ta trečioji šalis žinojo, turėjo žinoti arba buvo įspėta apie pradinius neteisėtus veiksmus. 4 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad nepriklausomas atradimas ar apgautos inžinerija yra teisėti informacijos gavimo būdai.

5.2. Priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės

III skyriuje nustatytos priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės, kurios turėtų būti prieinamos komercinės paslapties turėtoju, kai trečioji šalis neteisėtai gauna, naudoja arba atskleidžia komercinę paslaptį.

1 skirsnyje nustatyti bendrieji principai, taikomi civilinės teisės vykdymo užtikrinimo priemonėms, kurios taikomos siekiant užkirsti kelią neteisėto komercinių paslapčių pasisavinimo veiksams ir juos nutraukti, visų pirma veiksmingumo, sąžiningumo ir proporcingumo principai (5 straipsnis), taip pat apsaugos priemonės, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui procesu (6 straipsnis). 7 straipsnyje nustatytas senaties terminas. 8 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės teisminėms institucijoms suteiktų priemones, kurių reikia, kad būtų išsaugotas komercinių paslapčių, atskleidžiamų teisme bylinėjimosi tikslais, konfidencialumas. Galimos priemonės turi apimti: teisės susipažinti su visais dokumentais, kuriuos pateikia šalys arba trečiosios šalys, arba su jų dalimi apribojimą; teisės dalyvauti teismo posėdžiuose ir teisės susipažinti su posėdžių protokolais apribojimą; nurodymą šalims arba trečiosioms šalims parengti nekonfidencialias dokumentų, kuriuose yra komercinių paslapčių, versijas ir parengti nekonfidencialias teismo sprendimų versijas. Šios priemonės turėtų būti taikomos proporcingai, kad nebūtų pažeistos šalių teisės į teisingą bylos nagrinėjimą. Jeigu prašoma suteikti teisę visuomenei susipažinti su dokumentais, konfidencialumo užtikrinimo priemonės turi būti taikomos per teismo procesą ir po jo tiek, kiek aptariamoji informacija lieka komercine paslaptimi.

2 skirsnyje numatytos laikinosios ir prevencinės priemonės, taikomos kaip laikinasis draudimas ir prevencinis pažeidžiančių prekių sulaikymas (9 straipsnis). Jame taip pat nustatytos apsaugos priemonės, kad būtų užtikrintas šių laikinųjų ir prevencinių priemonių teisingumas ir proporcingumas (10 straipsnis).

3 skirsnyje numatytos priemonės, kurias gali būti įpareigota taikyti kartu su sprendimu dėl bylos esmės. 11 straipsnyje nustatytas draudimas naudoti arba atskleisti komercinę paslaptį, draudimas gaminti, siūlyti, pateikti rinkai arba naudoti pažeidžiančias prekes (arba jas importuoti ar sandėliuoti šiais tikslais) ir numatytos taisomosios priemonės. Taisomosios priemonės, be kita ko, apima reikalavimą pažeidėjui sunaikinti arba pateikti pirminiam

komercinės paslapties turėtojai visą savo turimą informaciją, susijusią su neteisėtai gauta, naudojama arba atskleista komercine paslaptimi. 12 straipsnyje nustatomos apsaugos priemonės, kuriomis užtikrinamas 11 straipsnyje numatytų priemonių teisingumas ir proporcingumas.

13 straipsnyje nustatytas nuostolių dėl komercinės paslapties turėtojo patirtos žalos dėl neteisėto jo komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo atlyginimas ir reikalaujama atsižvelgti į visus susijusius veiksnius, įskaitant atsakovo nesažiningai gautą pelną. Taip pat numatoma galimybė žalą apskaičiuoti remiantis hipotetiniais autoriniais atlyginimais, atsižvelgiant į tai, kas yra numatyta intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų atveju.

14 straipsnyje kompetentingoms teisminėms institucijoms suteikiami įgaliojimai ieškovo prašymu nustatyti viešumo priemones, įskaitant sprendimo dėl bylos esmės paskelbimą, su sąlyga, kad komercinė paslaptis nebus atskleista, ir įvertinus priemonės proporcingumą.

Į direktyvą neįtraukiamos tarpvalstybinio teismo sprendimų vykdymo užtikrinimo taisyklės, kadangi dėl šio dalyko taikomos bendrosios ES taisyklės, pagal kurias teismo sprendimo, draudžiančio importuoti pažeidžiančias prekes į ES, vykdymą galima užtikrinti visose valstybėse narėse.

5.3. Sankcijos, ataskaitos ir baigiamosios nuostatos

Siekiant užtikrinti veiksmingą direktyvos taikymą ir pasiekti nustatytus tikslus, IV skyriuje numatytos sankcijos už III skyriuje numatytų priemonių nesilaikymą ir pateiktos priežiūros bei ataskaitų teikimo nuostatos.

Komisijos nuomone, atsižvelgiant į bendras deklaracijas dėl aiškinamųjų dokumentų², nėra pakankamai argumentų oficialiai prašyti valstybių narių pateikti aiškinamuosius dokumentus, kuriuose būtų paaiškintas šios direktyvos turinio ryšys su atitinkamomis perkėlimo į nacionalinę teisę dokumentų dalimis. Direktyva nėra itin sudėtinga techniniu požiūriu, joje nustatyta nedaug teisinių prievolių, kurias reikia perkelti į nacionalinę teisę, ir joje nagrinėjamas gerai apibrėžtas klausimas, kuris jau yra reglamentuojamas nacionaliniu lygmeniu su ja susijusioje intelektinės nuosavybės teisių srityje. Todėl nesitikima, kad ją perkelti į nacionalinę teisę bus sudėtinga, ir tai turėtų palengvinti tokio perkėlimo priežiūrą.

² OL C 369, 2011 12 17, p. 14–15.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių)
apsaugos nuo neteisėto gavimo, naudojimo ir atskleidimo**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³,
pasikonsultavę su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu⁴,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) įmonės ir nekomercinės mokslinių tyrimų įstaigos investuoja į praktinės patirties ir informacijos, kurios yra žinių ekonomikos mainų priemonė, įgijimą, kūrimą ir taikymą. Tokios investicijos į intelektualio kapitalo didinimą ir taikymą lemia jų konkurencingumą rinkoje, taigi ir investicijų grąžą – pagrindinę verslo mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros varomąją jėgą. Įmonės gali naudotis įvairiomis priemonėmis, kad užtikrintų nuosavybės teises į savo novatoriškos veiklos rezultatus tais atvejais, kai dėl atvirumo nebūtų galima visapusiškai pasinaudoti savo investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas rezultatais. Viena iš tokių priemonių – naudojimas oficialiomis intelektinės nuosavybės teisėmis, pavyzdžiui, patentais, dizaino teisėmis ar autorių teisėmis. Kita priemonė – apsaugoti priėjimą prie žinių, kurios yra vertingos subjektui ir nėra plačiai žinomos, ir tomis žiniomis naudotis. Tokia neatskleista praktinė patirtis ir verslo informacija, kuri turi likti konfidenciali, vadinama komercine paslaptimi. Įmonės, nepriklausomai nuo jų dydžio, komercinės paslaptis vertina lygiai taip pat kaip patentus ir kitų formų intelektinės nuosavybės teises, ir konfidencialumą, kaip verslo ir mokslinių tyrimų inovacijų valdymo priemonę, taiko įvairiausiai informacijai: ne vien technologinėms žinioms, bet ir komerciniams duomenims, kaip antai informacijai apie klientus ir tiekėjus, verslo planus ar rinkos tyrimus ir strategijas. Apsaugodamas tiek daug įvairios praktinės patirties ir komercinės informacijos komercinėmis paslaptimis, kurios papildo intelektinės nuosavybės teises arba yra naudojamos kaip alternatyva šioms teisėms, kūrėjas gali gauti pelno iš savo kūrinių ir inovacijų, todėl jos yra ypač svarbios mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir novatoriškos veiklos rezultatams;

³ OL C, , p. .

⁴ OL C, , p. .

- (2) atvirosios inovacijos yra svarbus naujų žinių kūrimo svertas ir skatina kurti naujus novatoriškus verslo modelius, grindžiamus bendrai sukurtų žinių naudojimu. Vykdam mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir novatorišką veiklą komercinės paslaptys yra svarbi priemonė, leidžianti įmonėms apsaugoti žinių mainus vidaus rinkoje ir už jos ribų. Siekiant padidinti verslo mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros lygį vidaus rinkoje labai svarbu mokslinius tyrimus vykdyti bendrai, be kita ko, bendradarbiaujant tarpvalstybiniu mastu. Atvirosios inovacijos skatina naujas idėjas pritaikyti rinkoje ir taip atsižvelgti į vartotojų poreikius bei spręsti socialinius uždavinius. Vidaus rinkoje, kur kliūtys tokiam tarpvalstybiniam bendradarbiavimui sumažintos iki minimumo, o bendradarbiavimas nėra iškraipytas, intelektinė kūryba ir inovacijos turėtų skatinti investicijas į novatoriškus procesus, paslaugas ir produktus. Tokia intelektinei kūrybai ir inovacijoms palanki aplinka taip pat svarbi užimtumo augimui ir Sąjungos ekonomikos konkurencingumo didinimui. Komercinės paslaptys yra vienas iš dažniausiai įmonių naudojamų intelektinės kūrybos ir novatoriškos praktinės patirties apsaugos būdų; kita vertus, galiojančia Sąjungos teisine sistema jos yra mažiausiai apsaugotos nuo trečiųjų šalių neteisėto gavimo, naudojimo arba atskleidimo;
- (3) novatoriškos įmonės vis dažniau susiduria su nesąžiningais tiek Sąjungai priklausančių, tiek jai nepriklausančių valstybių subjektų veiksmais, kuriais siekiama neteisėtai pasisavinti komercinės paslaptis, pavyzdžiui, vagystėmis, neteisėtu kopijavimu, pramoniniu šnipinėjimu, konfidencialumo reikalavimų pažeidimu. Pastarojo meto pokyčiai, kaip antai globalizacija, vis dažnesnis naudojimas užsakomosiomis paslaugomis, ilgesnės tiekimo grandinės, platesnis informacinių ir ryšių technologijų naudojimas, didina šių veiksmų riziką. Dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo ar atskleidimo sumažėja teisėta komercinės paslapties turėtojo galimybė gauti pelną už savo, kaip pradininko, novatoriškos veiklos rezultatus. Neturint veiksmingų ir palyginamų teisinių priemonių komercinėms paslaptims apsaugoti Sąjungoje, mažėja paskatos imtis tarpvalstybinės novatoriškos veiklos vidaus rinkoje ir neįmanoma pasinaudoti komercinių paslapčių galimybėmis skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Todėl neskatinamos inovacijos ir kūrybingumas, mažėja investicijos, o tai trukdo sklandžiai veikti vidaus rinkai ir mažina jos galimybes didinti augimą;
- (4) Pasaulio prekybos organizacijoje įdėtų tarptautinių pastangų šiai problemai spręsti rezultatas – sudaryta Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS sutartis). Joje, be kita ko, numatytos nuostatos dėl komercinių paslapčių apsaugos nuo trečiųjų šalių neteisėto gavimo, naudojimo arba atskleidimo – tai įprasti tarptautiniai standartai. Ši sutartis, patvirtinta Tarybos sprendimu 94/800/EB⁵, yra privaloma visoms valstybėms narėms, taip pat pačiai Sąjungai;
- (5) nepaisant TRIPS sutarties, valstybių narių teisės aktuose yra didelių skirtumų, susijusių su komercinių paslapčių apsauga nuo kitų asmenų neteisėto gavimo, naudojimo arba atskleidimo. Pavyzdžiui, ne visos valstybės narės yra priėmusios nacionalines komercinės paslapties ir (arba) neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo apibrėžtis, todėl apsauga nėra lengva pasinaudoti ir jos aprėptis skirtingose valstybėse narėse skiriasi. Be to, civilinėje teisėje numatytos teisių gynimo priemonės, kuriomis galima pasinaudoti neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo atveju, yra nenuoseklios, ne visose valstybėse narėse yra numatyta galimybė įpareigoti trečiąsias šalis, kurios nėra teisėto komercinės

⁵ 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimas 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, 1994 12 23, p. 1).

paslapties turėtojo konkurentai, nutraukti naudojimąsi komercine paslaptimi ir jo neatnaujinti. Valstybėse narėse taip pat skirtingai traktuojamos trečiosios šalys, kurios komercinę paslaptį gavo sąžiningai, bet paskui ją naudodamos sužinojo, kad ją gavo dėl to, kad kita šalis anksčiau ją gavo neteisėtai;

- (6) nacionalinės taisyklės skiriasi ir pagal tai, ar jose numatyta galimybė teisėtiems komercinių paslapčių turėtojams siekti, kad būtų sunaikintos trečiųjų šalių neteisėtai naudojantis komercine paslaptimi pagamintos prekės, kad būtų grąžinti arba sunaikinti bet kokie dokumentai, bylos ar medžiaga, kuriuose yra arba kuriais įgyvendinama neteisėtai gauta ar panaudota komercinė paslaptis. Be to, taikomose nacionalinėse žalos apskaičiavimo taisyklėse ne visada atsižvelgiama į nematerialinį komercinių paslapčių pobūdį, todėl tais atvejais, kai konkrečios informacijos rinkos vertės negalima nustatyti, yra sunku parodyti, kiek pelno faktiškai negauta arba kiek neteisėtai praturtėjo pažeidėjas. Tik keliose valstybėse narėse apskaičiuojant žalą leidžiama taikyti abstrakčias taisykles, grindžiamas pagrįstu autoriniu atlyginimu arba mokesčiu, kuriuos būtų reikėję sumokėti, jeigu komercinės paslapties naudojimui būtų reikėję gauti licenciją. Be to, daugelyje valstybių narių taisyklėmis nėra garantuojama, kad komercinės paslapties konfidencialumas bus išsaugotas, jeigu komercinės paslapties turėtojas pareikš ieškinį dėl tariamai trečiosios šalies neteisėtai gautos, panaudotos ar atskleistos komercinės paslapties, todėl sumažėja taikomų priemonių ir teisių gynimo priemonių patrauklumas, susilpnėja siūloma apsauga;
- (7) valstybėse narėse teikiamos teisinės komercinių paslapčių apsaugos skirtumai rodo, kad Sąjungoje komercinės paslaptys nėra vienodai apsaugomos ir tai lemia vidaus rinkos susiskaidymą šioje srityje, taip pat silpnesnį bendrą atgrasomąjį taisyklių poveikį. Vidaus rinka yra veikiamą, jeigu dėl tokių skirtumų sumažėja paskatos įmonėms plėtoti su inovacijomis susijusią tarpvalstybinę ekonominę veiklą, įskaitant bendradarbiavimą su partneriais vykdant mokslinius tyrimus arba gamybinę veiklą, užsakant paslaugas arba investuojant kitose valstybėse narėse, kai reikia naudoti informaciją, apsaugotą kaip komercinė paslaptis. Tarpvalstybinė mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tinklų veikla, taip pat su inovacijomis susijusi veikla, įskaitant susijusią gamybinę veiklą ir paskesnę tarpvalstybinę prekybą, tampa mažiau patrauklios, jas vykdyti Sąjungoje darosi sunkiau ir tai taip pat nulemia su inovacijomis susijusį neveiksmingumą Sąjungos mastu. Be to, didesnė verslo rizika kyla valstybėse narėse, kuriose apsauga palyginti yra mažesnė ir komercinės paslaptis lengviau pavogti arba gauti kitaip. Dėl to vidaus rinkoje neveiksmingai paskirstomas kapitalas augimą skatinančioms inovacijoms, nes išauga išlaidos apsaugos priemonėms, kuriomis siekiama atsverti nepakankamą teisinę apsaugą kai kuriose valstybėse narėse. Tai, be kita ko, palanku nesąžiningų konkurentų veiklai, nes prekes, pagamintas neteisėtai gavus komercinės paslaptis, jie galėtų platinti visoje vidaus rinkoje. Dėl teisės aktų skirtumų taip pat palengvėja prekių importas iš trečiųjų šalių į Sąjungą per tuos įvežimo punktus, kuriuose apsauga yra silpnesnė, jeigu šių prekių dizainas sukurtas, jos pagamintos ar parduodamos naudojant pavogtas ar kitaip neteisėtai gautas komercinės paslaptis. Apskritai dėl tokių skirtumų kliudoma tinkamai veikti vidaus rinkai;
- (8) tikslinga numatyti Sąjungos lygmens taisykles, kad nacionalinės teisinio reglamentavimo sistemos būtų panašios, siekiant visoje vidaus rinkoje užtikrinti pakankamą ir nuoseklų teisių gynimo lygį neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo atveju. Todėl svarbu nustatyti vienodą komercinės paslapties apibrėžtį neapribojant objekto, kuris turi būti apsaugotas nuo neteisėto pasisavinimo. Todėl tokia apibrėžtis turėtų būti suformuluota taip, kad apimtų verslo

informaciją, technologinę informaciją ir praktinę patirtį, atsižvelgiant ir į teisėtus interesus tokią informaciją laikyti paslapyje, ir į teisėtus lūkesčius, kad toks konfidencialumas bus išsaugotas. Dėl tokios apibrėžties pobūdžio į ją neturėtų būti įtraukta nereikšminga informacija ir ji neturėtų apimti žinių bei įgūdžių, kuriuos darbuotojai įgyja įprastai dirbdami ir kuriuos gali žinoti ir įgyti asmenys tos aplinkos, kurioje paprastai dirbama su aptariamąja informacija;

- (9) taip pat yra svarbu nustatyti aplinkybes, kuriomis teisinė apsauga yra pateisinama. Dėl šios priežasties būtina nustatyti, kokie veiksmai ir praktika turi būti laikomi neteisėtu komercinės paslapties gavimu, naudojimu arba atskleidimu. Atvejai, kai Sąjungos institucijos ar nacionalinės valdžios institucijos atskleidžia su verslu susijusią informaciją, kurią jos turi vykdydamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1049/2001⁶ nustatytas pareigas arba pagal kitas susipažinimo su dokumentais taisykles, neturėtų būti laikomi neteisėtu komercinės paslapties atskleidimu;
- (10) siekiant skatinti inovacijas ir didinti konkurenciją, šios direktyvos nuostatomis neturėtų būti sukurta jokių išimtinių praktinės patirties arba informacijos, apsaugotos kaip komercinė paslaptis, naudojimo teisių. Todėl išlieka galimybė, kad kiti asmenys savarankiškai sukurs tokią pačią praktinę patirtį arba informaciją, o komercinės paslapties turėtojo konkurentai taip pat gali imtis teisėtai įsigyto produkto apgrąžos inžinerijos;
- (11) atsižvelgiant į proporcingumo principą, priemonės ir teisių gynimo priemonės, kurios yra skirtos apsaugoti komercinėms paslaptims, turėtų būti parengtos taip, kad mokslinių tyrimų ir inovacijų vidaus rinkos sklandaus veikimo tikslo būtų siekiama nekeliant pavojaus kitiems viešojo intereso tikslams ir principams. Šiuo požiūriu priemonėmis ir teisių gynimo priemonėmis užtikrinama, kad kompetentingos teisminės institucijos atsižvelgtų į komercinės paslapties vertę, veiksmų, dėl kurių neteisėtai gaunama, naudojama arba atskleidžiama komercinė paslaptis, sunkumą, taip pat tokių veiksmų poveikį. Taip pat reikėtų užtikrinti, kad kompetentingoms teisminėms institucijoms būtų suteikta diskrecija įvertinti bylos šalių interesus, taip pat trečiųjų šalių, įskaitant, kai tinkama, vartotojus, interesus;
- (12) sklandus vidaus rinkos veikimas sutriktų, jeigu numatytos priemonės ir teisių gynimo priemonės būtų naudojamos šios direktyvos tikslų neatitinkančiais neteisėtais sumetimais. Todėl svarbu užtikrinti, kad teisminėms institucijoms būtų suteikti įgaliojimai skirti sankcijas už piktnaudžiavimą ieškovams, kurie, turėdami nesąžiningų ketinimų, pateikia akivaizdžiai nepagrįstas paraiškas. Taip pat svarbu, kad numatytomis priemonėmis ir teisių gynimo priemonėmis nebūtų ribojama saviraiškos ir informacijos laisvė (apimanti žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą, kaip nurodyta Pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnyje) arba informavimo apie galimus pažeidimus veikla. Todėl komercinių paslapčių apsaugos priemonės neturėtų būti taikomos, kai komercinės paslapties atskleidimas tenkina viešąjį interesą, jeigu kartu atskleidžiamas nederamas elgesys ar pažeidimas;
- (13) teisinio tikrumo sumetimais ir atsižvelgiant į tai, kad teisėti komercinių paslapčių turėtojai turėtų rūpintis, kad būtų išsaugotas jų vertingų komercinių paslapčių konfidencialumas, ir prižiūrėti, kaip jos yra naudojamos, yra tikslinga apriboti galimybę pareikšti ieškinį dėl komercinės paslapties apsaugojimo ribotą laikotarpį nuo

⁶ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43).

tada, kai komercinės paslapties turėtojas sužinojo arba turėjo pagrindo sužinoti, kad trečioji šalis neteisėtai gavo, naudoja arba atskleidė jo komercinę paslaptį;

- (14) dėl tikimybės, kad komercinė paslaptis bus atskleista per teismo procesą, teisėti komercinės paslapties turėtojai dažnai nenori pareikšti ieškinio, kad apsaugotų savo komercinės paslaptis, todėl kyla pavojus, kad sumažės numatytų priemonių ir teisių gynimo priemonių veiksmingumas. Dėl šios priežasties būtina nustatyti konkrečius reikalavimus, kuriais būtų apsaugotas komercinės paslapties, dėl kurios bylinėjamasi, konfidencialumas per visą teismo procesą, pradėtą jai apsaugoti, su sąlyga, kad bus taikomos atitinkamos apsaugos priemonės, užtikrinančios teisę į teisingą bylos nagrinėjimą. Šie reikalavimai turėtų apimti galimybę apriboti teisę susipažinti su įrodymais ar dalyvauti teismo posėdžiuose arba reikalavimą skelbti tik nekonfidencialias teismo sprendimų dalis. Pasibaigus teismo procesui tokios apsaugos priemonės turėtų likti galioti tol, kol komercine paslaptimi apsaugota informacija taps vieša;
- (15) trečiosios šalies neteisėto komercinės paslapties gavimo padariniai jos teisėtam turėtojui gali būti lemtingi, nes paviešinus komercinę paslaptį jos turėtojui nebebūtų įmanoma atkurti padėties, kokia buvo prieš paslaptį prarandant. Todėl labai svarbu numatyti greitai taikomas ir prieinamas laikinas priemones, kuriomis būtų iš karto nutrauktas neteisėtas komercinės paslapties gavimas, naudojimas arba atskleidimas. Tokia pagalba turi būti prieinama nereikalaujant sulaukti sprendimo dėl bylos esmės, tinkamai paisant teisių į gynybą ir proporcingumo principo, atsižvelgiant į konkrečios bylos ypatumus. Taip pat gali būti reikalaujama pateikti pakankamas garantijas, kad bus padengtos išlaidos ir atlyginta žala, kurias dėl nepagrįsto reikalavimo patyrė atsakovas, visų pirma tais atvejais, kai dėl bet kokio delsimo teisėtas komercinės paslapties turėtojas patiria nepataisomą žalą;
- (16) dėl tos pačios priežasties taip pat svarbu numatyti priemones, kuriomis būtų užkirstas kelias tolesniam neteisėtam komercinės paslapties naudojimui arba atskleidimui. Kad draudžiamosios priemonės būtų veiksmingos, jų trukmė, kai tam tikromis aplinkybėmis ją reikia apriboti, turėtų būti pakankama, kad būtų pašalintas bet koks komercinis pranašumas, kurį galėjo įgyti trečioji šalis dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo. Bet kuriuo atveju, jokia tokios rūšies priemonė negali būti vykdytina, jeigu informacija, iš pradžių apsaugota komercine paslaptimi, yra paviešinta dėl priežasčių, kurios negali būti susietos su atsakovu;
- (17) komercinė paslaptis gali būti neteisėtai naudojama kuriant, gaminant ar parduodant prekes ar jų dalis, kurios gali išplisti vidaus rinkoje taip pažeisdamos komercinės paslapties turėtojo komercinius interesus ir trukdydamos vidaus rinkai veikti. Tokiais atvejais ir tada, kai aptariamoji komercinė paslaptis turi didelį poveikį ją naudojant pagamintų prekių kokybei, vertei ar kainai arba padeda mažinti jų gamybos išlaidas, palengvina ar paspartina jų gamybos ar pardavimo procesą, svarbu, kad teisminėms institucijoms būtų suteikti įgaliojimai nurodyti taikyti atitinkamas priemones, kad tos prekės nebūtų pateiktos rinkai arba būtų iš jos pašalintos. Atsižvelgiant į pasaulinį prekybos pobūdį, taip pat būtina, kad priemonės apimtų draudimą importuoti tas prekes į Sąjungą arba jas sandėliuoti siekiant pasiūlyti ar pateikti jas rinkai. Atsižvelgiant į proporcingumo principą, taikant taisomąsias priemones prekės nebūtinai turi būti sunaikintos tais atvejais, kai galima pasinaudoti kitomis perspektyviomis galimybėmis, kaip antai pašalinti prekių pažeidžiančiąją savybę arba panaudoti prekes ne rinkoje, pavyzdžiui, labdaros organizacijoms jas paskirstant kaip aukas;

- (18) asmuo komercinę paslaptį iš pradžių gali gauti sąžiningai ir tik vėliau, pavyzdžiui, gavęs pirminio komercinės paslapties turėtojo įspėjimą, sužinoti, kad aptariamąją komercinę paslaptį gavo iš šaltinių, kurie ją naudojo arba atskleidė neteisėtai. Siekdamas išvengti, kad tokiomis aplinkybėmis numatytos taisomosios priemonės arba draudimai nesukeltų neproporcingos žalos tam asmeniui, valstybės narės turėtų numatyti galimybę atitinkamais atvejais kaip alternatyvą skirti piniginę kompensaciją nukentėjusiajai šaliai su sąlyga, kad tokia kompensacija nevirsytų autorinių atlyginimų ar mokesčių, kuriuos būtų reikėję sumokėti, jeigu tas asmuo būtų paprašęs leidimo naudoti aptariamąją komercinę paslaptį laikotarpiu, kuriuo pirminis komercinės paslapties turėtojas galėjo uždrausti ją naudoti, sumos. Vis dėlto, jeigu neteisėtas komercinės paslapties naudojimas yra šioje direktyvoje nenumatytas teisės pažeidimas arba dėl jo greičiausiai nukentėtų vartotojai, toks neteisėtas naudojimas neturėtų būti leidžiamas;
- (19) siekiant išvengti, kad asmeniui, kuris žinodamas arba turėdamas pagrindo žinoti, neteisėtai gauna, naudoja arba atskleidžia komercinę paslaptį, tokie veiksmai nebūtų naudingi ir siekiant užtikrinti, kad nukentėjęs komercinės paslapties turėtojas kiek įmanoma galėtų būti tokioje padėtyje, kurioje jis būtų buvęs, jeigu tokių veiksmų nebūtų buvę, būtina numatyti atitinkamą kompensaciją už dėl neteisėtų veiksmų patirtą žalą. Skiriant žalos nukentėjusiam komercinės paslapties turėtojui atlyginimo sumą reikėtų atsižvelgti į visus atitinkamus veiksnius, pavyzdžiui, į komercinės paslapties turėtojo negautas pajamas arba pažeidėjo nesąžiningai gautą pelną ir atitinkamais atvejais – į moralinę teisių turėtojui padarytą žalą. Kitu atveju, pavyzdžiui, kai, atsižvelgiant į nematerialinį komercinių paslapčių pobūdį, faktiškai patirtą žalą yra sunku įvertinti, jos atlyginimo sumą būtų galima nustatyti pagal tokius elementus, kaip autorinis atlyginimas ar mokesčiai, kuriuos būtų reikėję sumokėti, jei pažeidėjas būtų paprašęs leidimo naudotis aptariamąja komercine paslaptimi. Siekiama ne numatyti pareigą nustatyti baudžiamąsias žalos atlyginimo sumas, o užtikrinti, kad kompensacija būtų paremta objektyviu kriterijumi kartu atsižvelgiant į komercinės paslapties turėtojo patirtas išlaidas, tokias kaip identifikavimo ir mokslinių tyrimų išlaidos;
- (20) bylose dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo priimtus sprendimus verta skelbti, be kita ko, kai tinkama, naudojant pastebimą reklamą, nes tai yra papildoma atgrasomoji priemonė būsimiems pažeidėjams ir padeda didinti visuomenės informuotumą, jeigu taip skelbiant neatskleidžiama komercinė paslaptis arba neproporcingai nepažeidžiamas fizinių asmenų privatumas ir reputacija;
- (21) priemonių ir teisių gynimo priemonių, kuriomis gali naudotis komercinių paslapčių turėtojai, veiksmingumas galėtų sumažėti, jeigu nebūtų laikomasi kompetentingų teisminių institucijų priimtų atitinkamų sprendimų. Dėl šios priežasties būtina užtikrinti, kad tos institucijos turėtų tinkamus įgaliojimus skirti sankcijas;
- (22) siekiant sudaryti sąlygas vienodai taikyti komercinių paslapčių apsaugos priemones, tikslinga numatyti valstybių narių bendradarbiavimo ir informacijos mainų tarpusavyje ir su Komisija sistemas, visų pirma sukuriant valstybių narių paskirtų korespondentų tinklą. Be to, siekdamą patikrinti, ar šiomis priemonėmis pasiekiamas joms nustatytas tikslas, Komisija, kai tinkama, pasitelkusi Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centrą, turėtų išnagrinėti šios direktyvos taikymą ir taikomų nacionalinių priemonių veiksmingumą;

- (23) šioje direktyvoje paisoma pagrindinių teisių ir principų, kurie visų pirma yra pripažinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma teisės į pagarbą privačiam ir šeimos gyvenimui, teisės į asmens duomenų apsaugą, saviraiškos ir informacijos laisvės, laisvės pasirinkti profesiją ir teisės dirbti, laisvės užsiimti verslu, teisės į nuosavybę, teisės į gerą administravimą, teisės susipažinti su byla laikantis verslo slaptumo, teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą ir teisės į gynybą;
- (24) svarbu, kad būtų gerbiama bet kurio byloje dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo dalyvaujančio asmens, kurio asmens duomenys yra tvarkomi, teisė į privatumą ir asmens duomenų apsaugą. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB⁷ reglamentuojamas asmens duomenų tvarkymas, atliekamas valstybėse narėse įgyvendinant šią direktyvą ir prižiūrint valstybių narių kompetentingoms institucijoms, visų pirma valstybių narių paskirtoms nepriklausomoms valdžios institucijoms;
- (25) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. vidaus rinkoje nustatyti pakankamą ir palyginamą teisių gynimo lygį neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo atvejais ir taip užtikrinti sklandų vidaus rinkos veikimą, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (26) šia direktyva neturėtų būti siekiama nustatyti suderintų teisminio bendradarbiavimo, jurisdikcijos, sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo taisyklių ar nagrinėti taikytiną teisę. Šios direktyvos taikymo sričiai taip pat turėtų iš esmės toliau būti taikomi kiti tokius klausimus bendrai reglamentuojantys Sąjungos teisės aktai;
- (27) ši direktyva neturėtų daryti poveikio konkurencijos taisyklių, visų pirma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ir 102 straipsnių, taikymui. Šioje direktyvoje numatytos priemonės neturėtų būti taikomos tokiu su Sutartimi nesuderinamu būdu, kad be reikalo varžytų konkurenciją;
- (28) priemonės, priimtose siekiant apsaugoti komercinės paslaptis nuo neteisėto gavimo, atskleidimo ir naudojimo, neturėtų daryti poveikio bet kurio kito susijusio kitų sričių teisės akto, įskaitant intelektinės nuosavybės teisių, privatumo, teisės susipažinti su dokumentais ir sutarčių teisės aktus, taikymui. Vis dėlto, jeigu Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB⁸ ir šios direktyvos taikymo sritis sutampa, ši direktyva yra viršesnė kaip *lex specialis*,

⁷ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

⁸ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004 4 30, p. 45).

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I skyrius

Dalykas ir taikymo sritis

1 straipsnis

Dalykas

Šioje direktyvoje nustatytos komercinių paslapčių apsaugos nuo neteisėto gavimo, atskleidimo ir naudojimo taisyklės.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) komercinė paslaptis – informacija, atitinkanti visus šiuos reikalavimus:
 - a) yra slapta ta prasme, kad jos kaip visumos arba tikslios jos sudėties ir komponentų konfigūracijos apskritai nežino arba lengvai jos negauna asmenys tos aplinkos, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija;
 - b) turi komercinę vertę, nes yra slapta;
 - c) yra objektas pagrįstų veiksmų, kurių imasi teisėtai tokią informaciją valdantis asmuo, kad tam tikromis aplinkybėmis ją išlaikytų slapta.
- 2) komercinės paslapties turėtojas – fizinis ar juridinis asmuo, teisėtai valdantis komercinę paslaptį;
- 3) pažeidėjas – fizinis ar juridinis asmuo, neteisėtai gavęs, panaudojęs arba atskleidęs komercinę paslaptį;
- 4) pažeidžiančios prekės – prekės, kurių dizainas, kokybė, gamybos procesas arba prekyba yra daug geresni dėl neteisėtai gautos, panaudotos arba atskleistos komercinės paslapties.

II skyrius

Neteisėtas komercinių paslapčių gavimas, naudojimas ir atskleidimas

3 straipsnis

Neteisėtas komercinių paslapčių gavimas, naudojimas ir atskleidimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad komercinių paslapčių turėtojai turėtų teisę prašyti taikyti šioje direktyvoje numatytas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones, kad užkirstų kelią neteisėtam komercinės paslapties gavimui, naudojimui arba atskleidimui arba gintų savo teises tai įvykus.
2. Laikoma, kad komercinės paslapties gavimas be komercinės paslapties turėtojo sutikimo yra neteisėtas visais atvejais, kai ji gauta tyčia arba dėl didelio aplaidumo atliekant šiuos veiksmus:

- a) neteisėtai priėjus prie dokumentų, objektų, reikmenų, sudedamųjų medžiagų ar elektroninių bylų, kuriuos teisėtai valdo komercinės paslapties turėtojas ir kuriuose yra komercinė paslaptis arba iš kurių galima išgauti komercinę paslaptį, arba padarius jų kopiją;
 - b) pavogus;
 - c) davus kyšį;
 - d) apgaulės būdu;
 - e) pažeidus arba paskatinus pažeisti konfidencialumo susitarimą arba bet kokią kitą pareigą išlaikyti slaptumą;
 - f) atlikus bet kokius kitus veiksmus, kurie tomis aplinkybėmis laikomi prieštaraujančiais sąžiningai komercinei praktikai.
3. Komercinės paslapties naudojimas arba atskleidimas laikomi neteisėtais, jeigu ją be komercinės paslapties turėtojo sutikimo tyčia arba dėl didelio aplaidumo naudoja arba atskleidžia asmuo, kuris padarė bet kurį iš šių veiksmų:
- a) neteisėtai gavo komercinę paslaptį;
 - b) pažeidė konfidencialumo susitarimą arba bet kokią kitą pareigą išlaikyti komercinės paslapties slaptumą;
 - c) pažeidė sutartinę arba bet kokią kitą pareigą riboti komercinės paslapties naudojimą.
4. Komercinės paslapties naudojimas arba atskleidimas taip pat laikomi neteisėtais, kai asmuo, naudodamas arba atskleisdamas komercinę paslaptį, žinojo arba tam tikromis aplinkybėmis turėjo žinoti, kad komercinė paslaptis buvo gauta iš kito asmens, kuris komercinę paslaptį naudojo arba atskleidė neteisėtai, kaip apibrėžta 3 dalyje.
5. Sąmoninga ir tyčinė pažeidžiančių prekių gamyba, siūlymas ar pateikimas rinkai arba pažeidžiančių prekių importas, eksportas arba sandėliavimas šiais tikslais laikomas neteisėtu komercinės paslapties naudojimu.

4 straipsnis

Teisėtas komercinių paslapčių gavimas, naudojimas ir atskleidimas

1. Komercinės paslapties gavimas laikomas teisėtu, kai ji gauta bet kuriuo iš šių būdų:
- a) nepriklausomai atradus ar sukūrus;
 - b) stebint, analizuojant, išardant arba testuojant produktą arba objektą, kuris yra viešai prieinamas arba kurį informaciją įgijęs asmuo turi teisėtai;
 - c) naudojantis darbuotojų atstovų teisėmis į informaciją ir konsultavimąsi pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę ir (arba) praktiką;
 - c) atlikus bet kokius kitus veiksmus, kurie tomis aplinkybėmis atitinka sąžiningą komercinę praktiką.
2. Valstybės narės užtikrina, kad teisė taikyti šioje direktyvoje numatytas priemonės, procedūras ir teisių gynimo priemonės nebūtų suteikta, kai komercinė paslaptis tariamai gauta, naudojama arba atskleista tokiais atvejais:
- a) siekiant teisėtai pasinaudoti saviraiškos ir informacijos laisve;

- b) siekiant atskleisti pareiškėjo nusižengimą, pažeidimą ar neteisėtą veiką, jeigu tariamas komercinės paslapties gavimas, naudojimas arba atskleidimas buvo būtinas tokiame atskleidime ir jeigu atsakovas veikė dėl viešojo intereso;
- c) kai komercinę paslaptį atskleidė darbuotojai savo atstovams, vykdančioms teisėtą atstovavimo funkcijas;
- d) siekiant įvykdyti nesutartinę prievolę;
- e) siekiant apsaugoti teisėtą interesą.

III skyrius

Priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės

1 SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

5 straipsnis Bendroji pareiga

1. Valstybės narės numato priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones, kurių reikia siekiant užtikrinti civilinėje teisėje numatyto teisių gynimo prieinamumą neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo ir atskleidimo atveju.
2. Šios priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės:
 - a) yra nešališkos ir teisingos;
 - b) nėra bereikalingai sudėtingos arba reikalaujančios daug išlaidų, dėl jų nėra nustatomi nepagrįsti terminai arba nėra nepateisinamai vilkinama;
 - c) yra veiksmingos ir atgrasančios.

6 straipsnis Proporcingumas ir piktnaudžiavimas procesu

1. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šią direktyvą numatytas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones kompetentingos teisminės institucijos taikytų:
 - a) proporcingai;
 - b) nesukurdamos kliūčių teisėtai prekybai vidaus rinkoje;
 - c) numatydamos apsaugos nuo piktnaudžiavimo jomis priemones.
2. Valstybės narės užtikrina, kad, jeigu kompetentingos teisminės institucijos nustato, kad ieškinys dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, atskleidimo ar naudojimo yra akivaizdžiai nepagrįstas ir nustato, kad ieškovas teismo bylą iškėlė turėdamas nesąžiningų ketinimų nepagrįstai vilkinti arba apriboti atsakovo patekimą į rinką arba jį kitaip įbauginti ar prie jo priekabiauoti, kompetentingos teisminės institucijos turi teisę imtis šių priemonių:
 - a) skirti sankcijas ieškovui;
 - b) nurodyti paskleisti informaciją apie sprendimą, priimtą pagal 14 straipsnį.

Pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės neturi poveikio atsakovo galimybei reikalauti žalos atlyginimo, jeigu tai leidžiama pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę.

7 straipsnis *Senaties terminas*

Valstybės narės užtikrina, kad ieškiniai dėl šioje direktyvoje numatytų priemonių, procedūrų ir teisių gynimo priemonių taikymo galėtų būti pareikšti bent per vienerius metus, bet ne ilgiau kaip per dvejus metus nuo tos dienos, kai pareiškėjas sužinojo arba turėjo pagrindo sužinoti apie paskutinį faktą, suteikiantį pagrindą pareikšti ieškinį.

8 straipsnis *Komercinių paslapčių konfidencialumo išsaugojimas per teismo procesą*

1. Valstybės narės užtikrina, kad šalims, jų teisiniams atstovams, teismo pareigūnams, liudytojams, ekspertams ir visiems kitiems asmenims, dalyvaujantiems teismo procese dėl netesėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo, arba turintiems teisę susipažinti su dokumentais, sudarančiais nagrinėjamos teismo bylos dalį, būtų neleidžiama naudoti arba atskleisti bet kurios komercinės paslapties ar tariamos komercinės paslapties, kurią jie sužinojo dalyvaudami tokiam procese arba turėdami tokią teisę.

Pirmoje pastraipoje nurodyta pareiga nustoja galioti bet kuriomis iš šių aplinkybių:

- a) jeigu per teismo procesą nustatoma, kad tariama komercinė paslaptis neatitinka 2 straipsnio 1 punkte nustatytų reikalavimų;
 - b) jeigu aptariamoji informacija ilgainiui tampa plačiai žinoma arba lengvai gaunama asmenims tos aplinkos, kurioje paprastai dirbama su ta informacija;
2. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad kompetentingos teisminės institucijos, gavusios tinkamai pagrįstą šalies paraišką, galėtų imtis specialių priemonių, kurių reikia, kad būtų išsaugotas bet kurios komercinės paslapties arba tariamos komercinės paslapties, naudojamos arba nurodomos per teismo procesą dėl netesėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo, konfidencialumas.

Pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės apima bent galimybę:

- a) apriboti teisę susipažinti su bet kuriuo visu šalių arba trečiųjų šalių pateiktu dokumentu, kuriame yra komercinių paslapčių, arba jo dalimi;
- b) apriboti teisę dalyvauti teismo posėdžiuose, per kuriuos gali būti atskleistos komercinės paslaptys, ir teisę susipažinti su atitinkamais jų protokolais ar išrašais. Išimtinėmis aplinkybėmis, jei tam yra tinkamas pagrindas, kompetentingos teisminės institucijos gali apriboti šalių teisę dalyvauti šiuose teismo posėdžiuose ir nurodyti juos vykdyti tik dalyvaujant šalių teisiniams atstovams ir įgaliotiesiems ekspertams su sąlyga, kad bus laikomasi 1 dalyje nurodytos pareigos išsaugoti konfidencialumą;
- c) pateikti nekonfidencialią bet kurio teismo sprendimo versiją, iš kurios būtų pašalintas tekstas su komercinėmis paslaptimis.

Jeigu, atsižvelgdama į poreikį apsaugoti komercinę paslaptį arba tariamą komercinę paslaptį ir laikydamosi šios dalies antros pastraipos a punkto, kompetentinga teisminė institucija nusprendžia, kad šalies teisėtai valdomi įrodymai negali būti atskleisti kitai šaliai ir jeigu šie įrodymai yra reikšmingi bylos baigčiai, teisminė institucija vis tiek

gali leisti atskleisti tą informaciją teisiniams kitos šalies atstovams ir, kai tinkama, įgaliotiesiems ekspertams su sąlyga, kad bus laikomasi 1 dalyje nurodytos pareigos išsaugoti konfidencialumą.

3. Spręsdamos, patenkinti ar atmesti 2 dalyje nurodytą paraišką, ir vertindamos jos proporcingumą, kompetentingos teisminės institucijos atsižvelgia į šalių ir, kai tinkama, į trečiųjų šalių teisėtus interesus ir į bet kokią galimą žalą bet kuriai šaliai ir, kai tinkama, trečiajai šaliai, kurią sukeltų tokios paraiškos patenkinimas ar atmetimas.
4. Asmens duomenys pagal 1, 2 ir 3 dalis tvarkomi laikantis Direktyvos 95/46/EB.

2 SKIRSNIS

LAIKINOSIOS IR PREVENCINĖS PRIEMONĖS

9 straipsnis

Laikinosios ir prevencinės priemonės

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos teisminės institucijos komercinės paslapties turėtojo prašymu galėtų nurodyti tariamam pažeidėjui taikyti bet kurią iš šių laikinųjų ir prevencinių priemonių:
 - a) laikinai nutraukti komercinės paslapties naudojimą ar atskleidimą arba, atsižvelgiant į aplinkybes, uždrausti jam tai daryti;
 - b) uždrausti gaminti, siūlyti, pateikti rinkai ar naudoti pažeidžiančias prekes arba jas importuoti, eksportuoti arba sandėliuoti šiais tikslais;
 - c) sulaikyti arba pristatyti įtariamą pažeidžiančias prekes, įskaitant importuotas prekes, siekiant užkirsti kelią jų patekimui į rinką ar išleidimui į apyvartą joje.
2. Valstybės narės užtikrina, kad teisminės institucijos galėtų nustatyti sąlygą, kad norint toliau tariamai neteisėtai gauti, naudoti arba atskleisti komercinę paslaptį, turi būti pateiktos garantijos, kuriomis užtikrinama, kad komercinės paslapties turėtoji bus kompensuota.

10 straipsnis

Taikymo sąlygos ir apsaugos priemonės

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos teisminės institucijos 9 straipsnyje nurodytų priemonių atžvilgiu turėtų teisę reikalauti, kad pareiškėjas pateiktų įrodymų, kurie gali būti pagrįstai laikomi turimais, kad jos įsitikintų: komercinė paslaptis yra, pareiškėjas yra teisėtas komercinės paslapties turėtojas ir komercinė paslaptis buvo gauta neteisėtai, komercinė paslaptis yra neteisėtai naudojama ar atskleista arba yra neišvengiama, kad komercinė paslaptis bus neteisėtai gauta, naudojama ar atskleista.
2. Valstybės narės užtikrina, kad spręsdamos, patenkinti ar atmesti paraišką, ir vertindamos jos proporcingumą, kompetentingos teisminės institucijos turėtų atsižvelgti į komercinės paslapties vertę, priemones, kurių buvo imtasi komercinei paslapčiai apsaugoti, atsakovo veiksmus gaunant, atskleidžiant ar naudojant komercinę paslaptį, neteisėto komercinės paslapties atskleidimo arba naudojimo poveikį, teisėtus šalių interesus ir galimą priemonių patvirtinimo arba atmetimo poveikį šalims, teisėtiems trečiųjų šalių interesams, viešajam interesui ir pagrindinių teisių, įskaitant saviraiškos ir informacijos laisvę, užtikrinimui.

3. Valstybės narės užtikrina, kad 9 straipsnyje nurodytos laikinosios priemonės būtų atšauktos arba kitaip nustotų galioti atsakovo prašymu, jeigu:
 - a) per taikyti priemonės nurodančios kompetentingos teisminės institucijos nustatytą pagrįstą laikotarpį, jei valstybės narės teisė leidžia nustatyti tokį laikotarpį, arba, jei toks laikotarpis nenustatytas, per 20 darbo dienų arba 31 kalendorinę dieną (pasirenkamas ilgesnis laikotarpis) pareiškėjas kompetentingai teisminei institucijai nepareiškia ieškinio, dėl kurio būtų priimamas sprendimas dėl bylos esmės;
 - b) per tą laiką aptariamoji informacija nebeatitinka 2 straipsnio 1 punkte nustatytų reikalavimų dėl priežasčių, kurios negali būti susietos su atsakovu.
4. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos teisminės institucijos galėtų nustatyti, kad 9 straipsnyje nurodytos laikinosios priemonės būtų taikomos su sąlyga, kad pareiškėjas pateiks atitinkamą garantiją ar lygiavertį užtikrinimą, kuriuo užtikrinama, kad būtų atlyginta bet kokia atsakovo arba, jei taikoma, bet kurio kito asmens dėl priemonių taikymo patirta žala.
5. Jeigu laikinosios priemonės atšaukiamos remiantis 3 dalies a punktu, jeigu jos netenka galios dėl bet kokio pareiškėjo veiksmo ar neveikimo, arba jeigu yra nustatoma, kad komercinė paslaptis nebuvo neteisėtai gauta, atskleista ar naudojama, arba nebuvo tokių veiksmų grėsmės, kompetentingos teisminės institucijos atsakovo arba nukentėjusios trečiosios šalies prašymu turi teisę įpareigoti pareiškėją atsakovui arba nukentėjusiajai trečiajai šaliai atitinkamai atlyginti bet kokią taikant tas priemones patirtą žalą.

3 SKIRSNIS

PRIEMONĖS PAGAL SPRENDIMĄ DĖL BYLOS ESMĖS

11 straipsnis

Draudimai ir taisomosios priemonės

1. Valstybės narės užtikrina, kad jeigu priimtas teismo sprendimas, kuriuo nustatyta, kad komercinė paslaptis buvo neteisėtai gauta, naudojama arba atskleista, kompetentingos teisminės institucijos pareiškėjo prašymu gali įpareigoti pažeidėją:
 - a) nutraukti komercinės paslapties naudojimą ar atskleidimą arba, atsižvelgiant į aplinkybes, jam uždrausti tai daryti;
 - b) uždrausti gaminti, siūlyti, pateikti rinkai ar naudoti pažeidžiančias prekes arba jas importuoti, eksportuoti arba sandėliuoti šiais tikslais;
 - c) priimti tinkamas taisomąsias priemones dėl pažeidžiančių prekių.
2. 1 dalies c punkte nurodytos taisomosios priemonės apima:
 - a) pareiškimą dėl pažeidimo;
 - b) pažeidžiančių prekių atšaukimą iš rinkos;
 - c) prekių pažeidžiančiosios savybės pašalinimą;
 - d) pažeidžiančių prekių sunaikinimą arba, kai tinkama, pašalinimą iš rinkos, jeigu tokiais veiksmais nebus pažeista aptariamasis komercinės paslapties apsauga;
 - e) visų arba dalies dokumentų, objektų, reikmenų, sudedamųjų medžiagų ar elektroninių bylų, kuriuose yra arba kuriais įgyvendinama komercinė paslaptis,

sunaikinimą arba, kai tinkama, visų arba dalies šių dokumentų, objektų, reikmenų, sudedamųjų medžiagų ir elektroninių bylų pristatymą komercinės paslapties turėtoji.

3. Valstybės narės užtikrina, kad nurodydamos pašalinti pažeidžiančias prekes iš rinkos teisminės institucijos komercinės paslapties turėtojo prašymu gali nurodyti, kad prekės būtų pristatytos turėtoji arba labdaros organizacijoms teisminių institucijų nustatytomis sąlygomis, siekiant užtikrinti, kad aptariamasis prekės vėl nepatektų į rinką.

Teisminės institucijos nurodo, kad šios priemonės būtų taikomos pažeidėjo sąskaita, nebent yra ypatingų priežasčių to nedaryti. Šios priemonės neturi poveikio bet kokiai žalai, kuri gali būti padaryta komercinės paslapties turėtoji dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo.

12 straipsnis

Taikymo sąlygos, apsaugos priemonės ir alternatyvios priemonės

1. Valstybės narės užtikrina, kad nagrinėdamos prašymą priimti nutartį dėl draudimo ir taisomųjų priemonių, numatytų 11 straipsnyje, ir vertindamos jų proporcingumą, kompetentingos teisminės institucijos atsižvelgtų į komercinės paslapties vertę, priemones, kurių buvo imtasi komercinei paslapčiai apsaugoti, pažeidėjo veiksmus gaunant, atskleidžiant ar naudojant komercinę paslaptį, neteisėto komercinės paslapties atskleidimo arba naudojimo poveikį, teisėtus šalių interesus ir galimą priemonių patvirtinimo arba atmetimo poveikį šalims, teisėtiems trečiųjų šalių interesams, viešajam interesui ir pagrindinių teisių, įskaitant saviraiškos ir informacijos laisvę, užtikrinimui.

Jeigu kompetentingos institucijos apriboja 11 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytos priemonės taikymo trukmę, ta trukmė yra pakankama, kad būtų pašalintas bet koks komercinis ar ekonominis pranašumas, kurį pažeidėjas galėjo gauti neteisėtai gavęs, panaudojęs arba atskleidęs komercinę paslaptį.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 11 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytos priemonės būtų atšauktos arba kitaip nustotų galioti atsakovui paprašius, jeigu per tą laiką aptariamoji informacija nebeatitinka 2 straipsnio 1 punkto sąlygų dėl priežasčių, kurios negali būti susietos su atsakovu.
3. Valstybės narės numato, kad asmens, kuriam turi būti taikomos 11 straipsnyje numatytos priemonės, prašymu kompetentinga teisminė institucija vietoje tų priemonių taikymo gali įpareigoti sumokėti piniginę kompensaciją nukentėjusiajai šaliai, jeigu taikomos visos šios sąlygos:

a) atitinkamas asmuo iš pradžių sužinojo komercinę paslaptį sąžiningai ir atitinka 3 straipsnio 4 dalies sąlygas;

b) pritaikius aptariamąsias priemones tas asmuo patirtų neproporcingą žalą;

c) piniginė kompensacija nukentėjusiajai šaliai yra pagrįstai pakankama.

Jeigu vietoje 11 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyto įpareigojimo įpareigojama sumokėti piniginę kompensaciją, tokia piniginė kompensacija neviršija autorinių atlyginimų ar mokesčių, kuriuos būtų reikėję sumokėti, jeigu tas asmuo būtų paprašęs leidimo naudoti aptariamąją komercinę paslaptį laikotarpiu, kuriuo naudoti komercinę paslaptį galėjo būti uždrausta, sumos.

13 straipsnis *Žalos atlyginimas*

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos teisminės institucijos, gavusios nukentėjusiosios šalies paraišką, įpareigotų pažeidėją, kuris žinojo arba turėjo žinoti, kad neteisėtai gauna, atskleidžia arba naudoja komercinę paslaptį, atlyginti komercinės paslapties turėtojų nuostolius, atitinkančius faktiškai padarytą žalą.
2. Nustatydamos žalos atlyginimo sumą, kompetentingos teisminės institucijos atsižvelgia į visus atitinkamus veiksmus, tokius kaip neigiami ekonominiai padariniai, įskaitant nukentėjusios šalies negautą pelną, visą pažeidėjo nesąžiningai gautą pelną ir atitinkamais atvejais – į kitus ne ekonominius veiksmus, pavyzdžiui, moralinę žalą, kurią komercinės paslapties turėtojas patyrė dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo.

Tačiau atitinkamais atvejais kompetentingos teisminės institucijos taip pat gali nustatyti vienkartinę žalos atlyginimo sumą, grindžiamą tokiais elementais, kaip bent jau autorinių atlyginimų ar mokesčių, kuriuos būtų reikėję sumokėti, jei pažeidėjas būtų paprašęs leidimo naudoti aptariamąją komercinę paslaptį, suma.

14 straipsnis *Teismo sprendimų skelbimas*

1. Valstybės narės užtikrina, kad teismo procesuose dėl neteisėto komercinės paslapties gavimo, naudojimo arba atskleidimo kompetentingos teisminės institucijos pareiškėjo prašymu galėtų nurodyti pažeidėjo sąskaita vykdyti atitinkamas priemones, skirtas informacijai apie sprendimą skleisti, įskaitant viso ar dalies sprendimo paskelbimą.
2. Bet kokia šio straipsnio 1 dalyje nurodyta priemone išsaugomas komercinių paslapčių konfidencialumas, kaip numatyta 8 straipsnyje.
3. Spręsdamos, ar nurodyti vykdyti viešinimo priemonę, ir vertindamos jos proporcingumą, kompetentingos teisminės institucijos atsižvelgia į galimą žalą, kurią tokia priemonė gali padaryti pažeidėjo privatumui ir reputacijai, kai pažeidėjas yra fizinis asmuo, taip pat į komercinės paslapties vertę, pažeidėjo veiksmus gaunant, atskleidžiant ar naudojant komercinę paslaptį, neteisėto komercinės paslapties atskleidimo ar naudojimo poveikį ir tikimybę, kad pažeidėjas toliau neteisėtai naudosis arba atskleis komercinę paslaptį.

IV skyrius

Sankcijos, ataskaitos ir baigiamosios nuostatos

15 straipsnis *Sankcijos už šioje direktyvoje nustatytų pareigų nesilaikymą*

Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos teisminės institucijos galėtų skirti sankcijas šalims, jų teisiniams atstovams ir bet kuriam kitam asmeniui, kuris nevykdo pagal 8, 9 ir 11 straipsnius priimtų priemonių arba atsisako jas vykdyti.

Numatytos sankcijos apima galimybę nustatyti reguliariai mokamas baudas, jeigu nevykdoma pagal 9 ir 11 straipsnį priimta priemonė.

Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

16 straipsnis
Informacijos mainai ir korespondentai

Siekiant skatinti valstybių narių bendradarbiavimą ir informacijos mainus tarpusavyje ir su Komisija, kiekviena valstybė narė paskiria vieną ar kelis nacionalinius korespondentus klausimams, susijusiems su šioje direktyvoje numatytų priemonių įgyvendinimu. Informaciją apie nacionalinį korespondentą (korespondentus) jos praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

17 straipsnis
Ataskaitos

1. Iki 20XX XX XX [treji metai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę pabaigos] Europos Sąjungos prekių ženklų ir dizaino agentūra, pasitelkusi Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centrą, parengia pradinę ataskaitą apie teismo procesų dėl neteisėto komercinių paslapčių gavimo, naudojimo arba atskleidimo pagal šią direktyvą tendencijas.
2. Iki 20XX XX XX [ketveri metai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę pabaigos] Komisija parengia tarpinę šios direktyvos taikymo ataskaitą ir ją pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai. Ataskaitoje tinkamai atsižvelgiama į Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centro parengtą ataskaitą.
3. Iki 20XX XX XX [aštuoneri metai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę pabaigos] Komisija įvertina šios direktyvos poveikį ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

18 straipsnis
Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais ne vėliau kaip iki 20XX XX XX [24 mėn. nuo šios direktyvos priėmimo dienos] įgyvendinama ši direktyva. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

19 straipsnis
Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

20 straipsnis
Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu
Pirmininkas*

*Tarybos vardu
Pirmininkas*